

ХАРАКТЕРИСТИКА КІЛЬКІСНОГО І ЯКІСНОГО СКЛАДУ ГІДРОФІЛЬНИХ ВИДІВ ПТАХІВ ДОЛИНИ СЕРЕДНЬОГО ДНІСТРА У ЗИМОВИЙ ПЕРІОД ТА ПІД ЧАС ВЕСНЯНОЇ МІГРАЦІЇ

В.В. Бучко

Character of the quantitative and qualitative composition of waterfowl species of the Middle Dniester valley in the winter period and during spring migration. - V.V. Buchko. - *Berkut*. 3 (2). 1994. - Data were collected in Galych district of Ivano-Frankivsk region in 1993. The main place of the waterfowl wintering is unfreezing Burshtyn reservoir. It can divide the winter ornithofauna in two groups: permanent staying on the reservoir and only feeding birds. Species composition and number dynamics are described.

Key words: Ivano-Frankivsk region, fauna, waterfowl, wintering, spring migration.

Галицький район займає перше місце в Івано-Франківській області по загальній площі водойм, що створює можливості для гніздування і зимівлі значної кількості різноманітних гідрофільних видів птахів. Наші дослідження проводились у 1993 р. на основних водоймах району три рази протягом зимового періоду і кожного тижня під час весняного прольоту.

Основним місцем зимівлі гідрофільних видів птахів є Бурштинське водосховище, яке не замерзає навіть при сильних морозах. Згідно даних, зібраних А.О. Кийком (1990) в зимові періоди 1984-1989 рр., на водосховищі було нараховано близько 29300 особин птахів, які належали до 6 рядів, 9 родин, 25 видів. З них в межах західного регіону України гніздовими є 11 видів. Згаданим автором вперше на зимівлі зареєстровані сірощокий норець (*Podiceps griseigena*), великий баклан (*Phalacrocorax carbo*), галагаз (*Tadorna tadorna*), нерозень (*Anas strepera*), свищ (*Anas penelope*).

За нашими спостереженнями на водосховищі у 1991 р. зимувало близько 3600 особин гідрофільних птахів, які належали до 6 рядів, 9 родин, 20 видів, з них гніздовими є 16 видів. Нами зареєстровані нові представники орнітокомплексу, які

не відмічені в зимовий період А.О. Кийком (1990): сіра чапля (*Ardea cinerea*), лебідь-кликун (*Cyg-*

nus cygnus), чирок-свистунець (*Anas crecca*), голуба рибалочка (*Alcedo atthis*), бекас (*Gallinago gallinago*), жовтоногий мартин (*Larus cachinnans*).

Фауну зимуючих видів птахів Бурштинського водосховища можна умовно розділити на дві групи. Перша - це види птахів, які постійно тримались в межах водосховища: великий норець (*Podiceps cristatus*), малий норець (*P. ruficollis*), чубата чернь (*Aythya fuligula*), червоноголова чернь (*A. ferina*), луток (*Mergus albellus*), водяна курочка (*Gallinula chloropus*), лиска (*Fulica atra*), бекас і голуба рибалочка. До другої групи відносяться види, які під час звільнення водойм від льоду перебували там у незначній кількості в пошуках поживи (переважно на прибережних ділянках річок): сіра чапля, лебідь-шипун (*Cygnus olor*), крижень

(*Anas platyrhynchos*), гоголь (*Bucephala clangula*), великий крохаль (*Mergus albellus*), звичайний (*Larus ridibundus*), сивий (*L. canus*) і жовтоногий мартини. Кількість особин перелічених видів у сильні морози була невеликою. З приходом весни поступово зменшується чисельність гоголя, різко спадає кількість великих крохалів (рис. 1).

Інтенсивна весняна міграція (з урахуванням місцевих природних умов) водоплавних

птахів на території України проходить приблизно з 15.03 по 10.04. Під час прольоту рибні

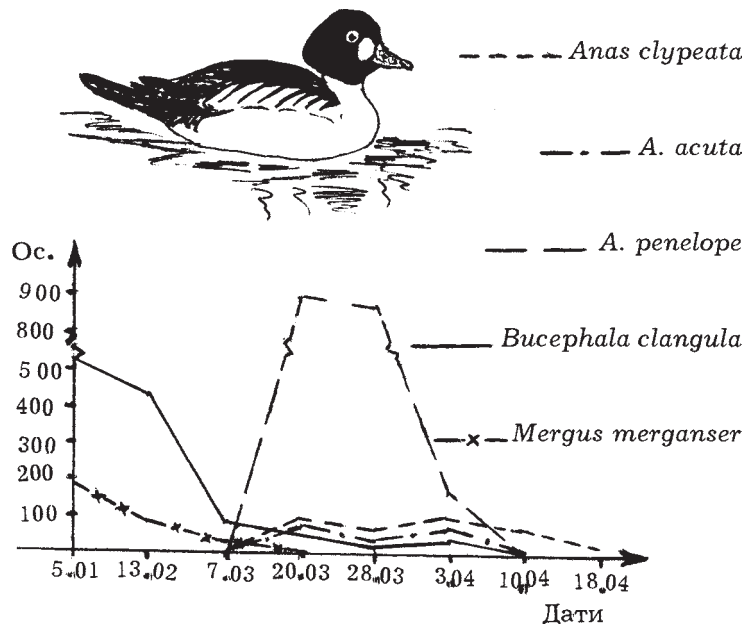

Рис. 1. Динаміка чисельності зимуючих і пролітних видів

Fig. 1. Number dynamics of wintering and migrating species

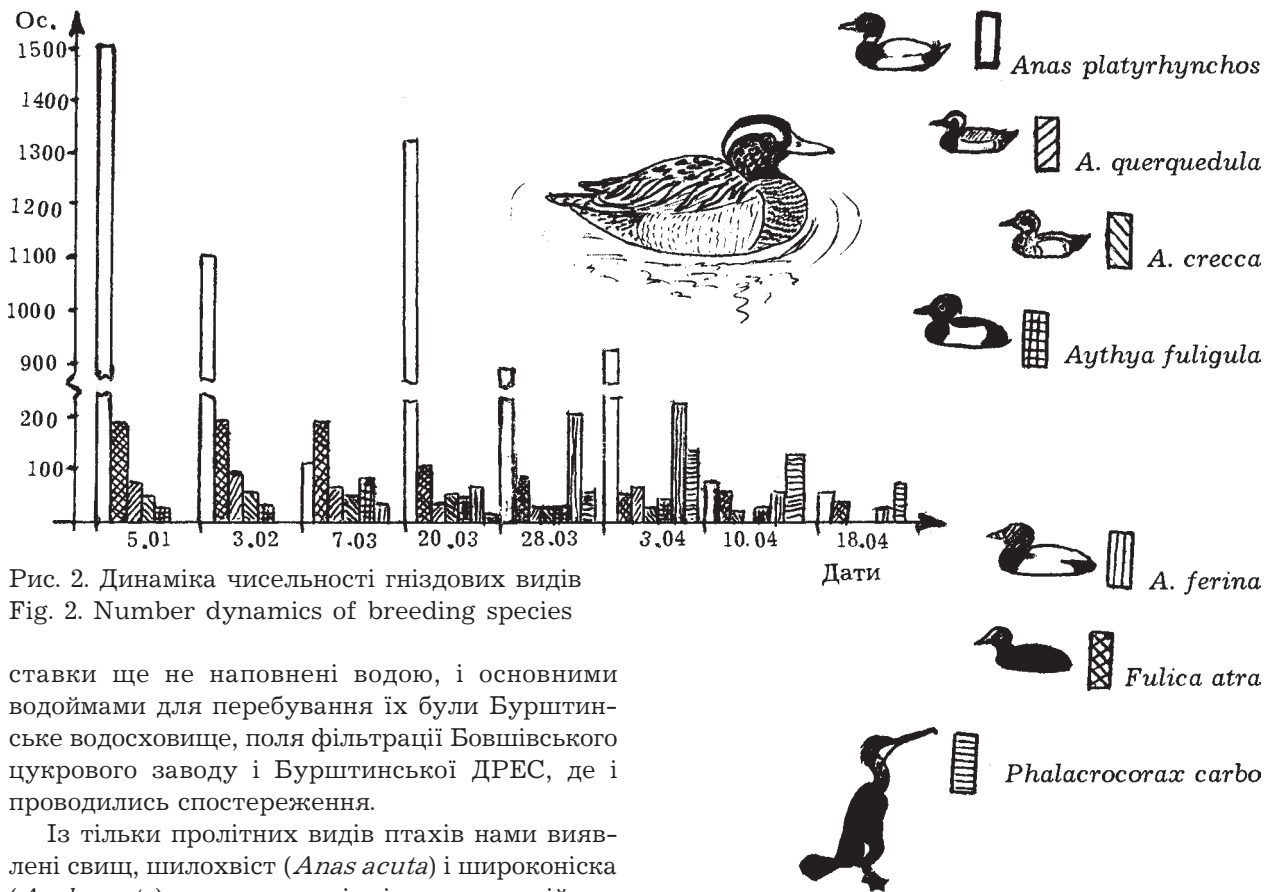

Рис. 2. Динаміка чисельності гніздових видів
Fig. 2. Number dynamics of breeding species

ставки ще не наповнені водою, і основними водоймами для перебування їх були Бурштинське водосховище, поля фільтрації Бовшівського цукрового заводу і Бурштинської ДРЕС, де і проводились спостереження.

Із тільки пролітних видів птахів нами виявлені свиц, шилохвіст (*Anas acuta*) і широконоска (*A. clypeata*), появу яких відмічено у першій декаді березня, а закінчення прольоту припадає майже на середину квітня за винятком широконосики, яка останній раз спостерігалась 1.05 (рис.1). За вказаний період максимальною була чисельність свища. Кількість інших, тільки пролітних видів не перевищувала 100 особин.

У досліджуваному регіоні простежено динаміку якісного та кількісного складу видів птахів у другій половині зимового періоду та протягом весняної міграції (рис. 2).

Після закінчення прольоту і наповнення ставків водою кількість водоплавних птахів на Бурштинському водосховищі і полях фільтрації різко зменшується. Основними місцями їх перебування стають два рибні господарства в околицях с. Більшівці і ставки поблизу сіл Медуха та Кукільники.

ЛІТЕРАТУРА

Кийко А.О. (1990): Зимова орнітофауна Бурштинського водосховища та її охорона. - Орнітофауна західних областей України та проблеми її охорони (Матер. допов. V наради орнітологів та аматорів орнітологічного руху Західної України). Луцьк. 102-105.

Україна (Ukraine),
274029, м. Чернівці,
вул. Стасюка, 4б,
гурт. № 5, к. 314.
В.В. Бучко

ПОПРАВКА

Во время написания статьи "Зміни у населенні птахів південно-західної частини Закарпаття за останні 40 років" (Науков. вісник Ужгород. держ. ун-ту. Сер. біол. 1994. 1: 76-79) я одночасно редагував рукопис статті В.С. Боднара "До біології степового боривітра на Закарпатті". Исходя из приведенных в ней данных я включил в свой текст сведения об увеличении численности степной пустельги (*Falco naumanni*) в регионе, цитируя работу В.С. Боднара. Однако впоследствии этот автор свою статью из печати отозвал, когда убедился, что его наблюдения были ошибочными, поскольку касались не степной, а обыкновенной пустельги (*F. tinnunculus*). Таким образом, в таблице и тексте моей статьи на стр. 77 и 78 следует вычеркнуть сведения об увеличении численности степной пустельги. Этот сокол остается на Закарпатье редким видом, его нынешнее распространение требует дополнительных исследований. Приношу извинения за допущенную дезинформацию читателей.

А.Е. Луговой